

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LIV. — Izdan in razposlan 19. dne aprila 1916.

Vsebina: (Št. 107 in 108.) 107. Razglas, da se izdaja ustav za vojno zvezo industrije olja in masti. — 108. Ukaz, s katerim se izpreminjata cesarski ukaz z dne 9. avgusta 1915. l. in ministrstveni ukaz z dne 11. avgusta 1915. l. o otujevanju kmetijskih in gozdnih zemljišč.

107.

Razglas trgovinskega ministra z dne 15. aprila 1916. l.,

da se izdaja ustav za vojno zvezo industrije
olja in masti.

Na podstavi § 3 ministrstvenega ukaza z dne 8. aprila 1916. l. (drž. zak. št. 94) se izdaja nastopni ustav za vojno zvezo industrije olja in masti:

§ 1.

Pripadniki zveze.

Vojni zvezi industrije olja in masti, ustanovljeni na podstavi ministrstvenega ukaza z dne 8. aprila 1916. l. (drž. zak. št. 94), pripadajo vsa podjetja, ki se bavijo z izdelovanjem živalskih in rastlinskih olj in masti — izvzemši sirovo maslo in svinjsko mast, ter mast od kosti — in iz njih narejenega blaga.

Zlasti pripadajo zvezi vsa tista podjetja, ki se pečajo z izdelovanjem rastlinskih olj, čiščenjem tekočih rastlinskih olj, topljenjem loja — razen ako se vrši v zvezi z mesarstvom ali prekajevalstvom, in sicer le v malem obsegu —, strjevanjem olja, izdelovanjem jedilne masti in margarine, izdelovanjem oljnih firnežev in oljnih lakov,

kemijsko-tehniških mastenih izdelkov in degrasa, izdelovanjem domačega, tekstilnega in toaletnega mila, izdelovanjem stearinske in mastene kisline, izdelovanjem sveč, vštveši izdelovanje parafinskih sveč, toda izvzemši izdelovanje cerezinovih in voščenihi sveč, z izdelovanjem kosmetičnih predmetov, vsebujočih mast in glicerin, in čiščenjem glicerina.

Podjetja, pri katerih obsega izdelovanje prej imenovanihi izdelkov le del vsega obrata, so gledé tega dela pripadniki zveze.

Za podjetja, ki se ustanové, dokler obstaja ta zveza, se prične pripadnost k zvezi z dnem pričetka opravila. Isto velja, ako podjetje raztegne svoje delovanje na obratno stroko, ki je pogoj za pripadnost k zvezi, dokler obstaja zveza.

Državni obrati niso pripadniki zveze.

§ 2.

Sedež zveze.

Vojna zveza ima svoj sedež na Dunaju (l., Seitzergasse 1—3).

§ 3.

Namen zveze.

Namen zveze je, da se uravnava izdelovanje, razpečavanje in porabljanje olj, masti in iz njih

narejenega blaga (§ 1) v javnem interesu v okviru obstoječih zakonov in predpisov. Naloženo ji je zlasti:

- a) imeti trajno razvidnost o sirovinah, kar jih je v obratih in kar jih nabavijo obrati, o vrsti in množini izdelanih produktov in njih razpečavanju;
- b) uravnnavati nabavljanje in razdeljevanje sirovin, da se kar najprimerneje porabljajo množine, ki so vsakočasno na razpolaganje;
- c) ustanovljati predpise za uravnavo izdelovanja, in sicer gledé fabrikacijskega postopanja kakor gledé množine in kakovosti blaga, ki ga je izdelovati v posameznih obratih, ter vrst blaga, ki jih je dopuščati za razpečavanje;
- d) uravnnavati prodajne cene;
- e) poskrbeti za najprimernejšo razdelitev in porabljanje olj, masti in iz njih narejenega blaga in uravnavo njih razpečavanja;
- f) sodelovati v izvrševanju naredb in ukrepov, ki se tičejo preskrbovanja konsuma z olji, mastmi in iz njih narejenim blagom, kolikor poveri to zvezi trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri;
- g) staviti predloge pri vseh gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo industrije olja in masti, zlasti pri takih, ki se pokažejo ob prehodu v mirovno gospodarstvo, ter sodelovati pri njih reševanju, kolikor poveri to zvezi trgovinski minister.

§ 4.

Pravice in dolžnosti pripadnikov zveze.

Pripadniki zveze imajo aktivno in pasivno volilno pravico za zvezni zbor (§ 13).

Oni imajo pravico podajati predloge, želje in pritožbe pri zveznem vodstvu (§ 9), ki odloča o ravnanju z njimi.

Pripadniki zveze morajo po najboljših močeh pospeševati namene in cilje zveze in opuščati vse, kar bi oteževalo ali onemogočilo izpolnjevanje njenih nalog. Nadalje so dolžni natančno

izpolnjevati odredbe in predpise, ki jih je ukrenilo in izdalo zvezno vodstvo po ministrstvenem ukazu z dne 8. aprila 1916. l. (drž. zak. št. 94) in tem ustavu.

Dolžni so dajati zveznemu vodstvu ali tistim, ki imajo od njega naročilo, po resnici vsa zahtevana pojasnila v stvareh, ki se tičejo zveze.

Svoje obrate in svojé opravilno poslovanje morajo dati nadzorovati, kolikor je potrebno, da se dosežejo nameni zveze, in morajo dajati uradnim organom, katerim poveri trgovinski minister to nadzorovanje, na zahtevanje po resnici vsako željeno pojasnilo.

Dolžni so o vseh stvareh, za katere zvedó in ki se tičejo zveze ali opravljenih razmer njenih pripadnikov, brezpogojno molčati na zunaj.

§ 5.

Prispevki za zvezo.

Za zalaganje stroškov poslovanja zveze se pobira prispevek za zvezo, ki ga določi zvezno vodstvo, zaslišavši zvezni odbor, oziraje se na opravljeni obseg posameznih pripadnikov zveze. Pripadniki zveze so dolžni točno plačevati te prispevke, ki se morejo izterjati po politični izvršbi.

§ 6.

Zvezne skupine.

Podjetja, ki pripadajo zvezi, se uvrščajo, dokler se ne ukrene drugače, v eno ali več nastopnih zveznih skupin:

Skupina	1: Rastlinska olja;
"	2: Loj, premier-jus;
"	3: Strjena olja;
"	4: Užitne masti, margarina;
"	5: Oljni firneži, oljni laki;
"	6: Kemijsko-tehniški masteni izdelki, degreas;
"	7: Domača in tekstilna mila, stearin in mastene kisline;
"	8: Sveče;
"	9: Toaletna mila, kosmetični predmeti, vsebujoči mast ali glicerin;
"	10: Glicerin.

Pripadniki zveze volijo ločeno po pravkar imenovanih skupinah zastopnike za zvezni zbor

(§ 13). Tako voljeni udje zveznega zbora imajo aktivno in pasivno volilno pravico za zvezni odbor (§ 11).

§ 7.

Obračunjališče.

Zvezi je pridržano obračunjališče za obrtniške in industrijske porabnike olj, masti in iz njih narejenega blaga, ki so izven zveze.

Obračunjališče obhaja neposrednje z zveznim vodstvom po natančnejših ukazilih, ki jih dá trgovinski minister.

§ 8.

Zvezni organi.

Organi zveze so:

1. zvezno vodstvo;
2. zvezni odbor;
3. zvezni zbor.

§ 9.

Zvezno vodstvo.

Zvezno vodstvo imenuje trgovinski minister. Sestavljeno je iz predsednika, prvega in drugega namestnika in 6 do 8 udov. Vsi udje zveznega vodstva opravljajo svoje posle kakor častno službo. Dolžni so si pri svojem poslovanju prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo in na zunaj brezpogojno molčati o vseh stvareh zveze, za katere zvedó, ter o opravih razmerah pripadnikov zveze in morajo to pismeno obljubiti trgovinskemu ministru.

Zvezno vodstvo zastopa zvezo na zunaj in oskrbuje vsa opravila. V imenu zveze podpisuje pravnobvezno predsednik ali eden izmed namestnikov.

Zveznemu vodstvu je naložena tudi organizacija in izvedba vseh volitev in nadomestnih volitev pod nadzorstvom trgovinskega ministrstva.

Po potrebi se zbira na seje, ki se vršé na Dunaju. Udje zveznega vodstva ter vladni komisarji se morejo vabiti na seje pismeno, brzojavno ali ustno.

Zvezno vodstvo je sklicati na sejo v 8 dneh, ako to zahteva eden izmed vladnih komisarjev (§ 14) ali najmanj dva uda zveznega vodstva z navedbo razpravnih predmetov.

Zvezno vodstvo je sklepčno brez ozira na število došlih udov, ako so se povabili vsi udje in vladni komisarji.

Zvezno vodstvo sklepa z navadno večino glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, velja za sklep tisto mnenje, kateremu je pristopil predsednik.

Vladni komisarji ne glasujejo.

Zvezno vodstvo postavlja za vodstvo opravi potrebne uradnike in pomožne moči, ki se plačujejo iz novcev zveze, in jim predpisuje njihov delokrog. Za namestitev oseb na vodilnem mestu je treba potrditve trgovinskega ministra.

§ 10.

Predsedstvo.

Predsednik in njegova namestnika vodijo vse opravilno poslovanje zveze.

Odgovorni so za izpolnjevanje določil ministrstvenega ukaza z dne 8. aprila 1916. l. (drž. zak. št. 94) in zveznega ustava.

Predsednik, ako je zadržan, eden njegovih namestnikov, sklicuje seje zveznega vodstva, zveznega odbora in zveznega zbora in predseduje v njih.

Predsednik ima kakor predsednik v sejah zveznega vodstva enako pravico glasovanja kakor vsak drug ud zveznega vodstva.

§ 11.

Zvezni odbor.

Zvezni odbor je sestavljen iz največ 20 udov, ki jih voli zvezni zbor izmed zastopnikov skupin (§ 6), in iz 3 udov, ki jih imenuje trgovinski minister izmed obrtniških in industrijskih porabnikov olj, masti in iz njih narejenega blaga, ki so izven zveze.

Dokler se ne ukrene drugače, je voliti:

tri zastopnike za izdelovanje rastlinskih olj in čiščenje tekočih rastlinskih olj; izmed teh

treh zastopnikov pride eden na tiste obrate, ki se bavijo edinole z izdelovanjem repnega olja;

tri zastopnike za topljenje loja; izmed teh treh zastopnikov pride eden na topilstvo loja, ki se obratuje v zvezi z mesarstvom ali prekajevalstvom;

enega zastopnika skupno za strjevanje olja in čiščenje glicerina;

dva zastopnika za izdelovanje užitne masti in margarine;

enega zastopnika za izdelovanje oljnih firnežev in oljnih lakov;

dva zastopnika za izdelovanje kemijsko-tehniških mastenih izdelkov in degrasa;

pet zastopnikov za izdelovanje domačega in tekstilnega mila in stearina; izmed teh pet zastopnikov pridejo trije na čisto izdelovanje mila, dva pa je voliti izmed tistih obratov, ki obratujejo razen fabrikacije mila tudi fabrikacijo stearina ali čiščenje mastene kisline;

dva zastopnika za izdelovanje sveč; izmed teh dveh zastopnikov pride eden na izdelovanje parafinskih sveč, ki se obratuje v zvezi s čiščenjem rudninskih olj;

enega zastopnika za izdelovanje toaletnega mila in kozmetičnih predmetov, ki imajo v sebi mast ali glicerin.

O priliki volitve odbornikov je voliti za vsakega odbornika enako tudi enega nadomestnika. Ti nadomestniki začnejo poslovati šele, ako izstopi tisti odbornik, za čigar nadomestovanje so določeni.

Zvezni odbor pomaga zveznemu vodstvu kakor posvetovalen organ in vodstvo ga mora zaslišati pred vsemi odločbami in odredbami načelne vrste. Razen tega ima pravico podajati predloge in pritožbe zveznemu vodstvu, ki mora sklepati o njih.

Vsi udje zveznega odbora opravljajo svoje posle kakor častno službo. Dolžni so v izvrševanju svojih dolžnosti si prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo in na zunaj brezpogojno molčati o vseh stvareh zveze, za katere zredó, ter o opravih razmerah pripadnikov zveze in morajo to pismeno obljubiti trgovskemu ministru.

§ 12.

Zvezni odbor se po potrebi zbira na seje, ki se vršé na Dunaju.

Udje zveznega odbora in zveznega vodstva ter vladni komisarji se morejo vabiti na seje pismeno, brzojavno ali ustno.

Zvezni odbor je sklicati na sejo v 8 dneh, ako to zahteva eden izmed vladnih komisarjev ali najmanj dva uda zveznega odbora z navedbo razpravnih predmetov.

Zvezni odbor je sklepčen, ako so povabljeni vsi odborniki, vse zvezno vodstvo in vladni komisarji in ako je navzoča vsaj polovica udov.

Sklepa se z navadno večino glasov.

Predsednik, ostali udje zveznega vodstva in vladni komisarji ne glasujejo.

Ako so glasovi enako razdeljeni, velja, da je predlog odklonjen.

§ 13.

Zvezni zbor.

Zvezni zbor je sestavljen iz zastopnikov pripadnikov zveze, voljenih po zveznih skupinah (§ 6). Zboruje na Dunaju in se sklicuje po potrebi ali po naročilu trgovskega ministra.

Število zastopnikov, pripadajočih na vsako skupino, določi trgovski minister. Volijo se pismeno.

Vsako podjetje ima po en glas v vsaki zvezni skupini, kateri pripada.

Organizacija in izvedba volitev je naložena zveznemu vodstvu pod nadzorstvom trgovskega ministrstva. Zveznega zborovanja se morejo udeležiti tudi udje zveznega odbora, ki jih je imenoval trgovski minister izmed obrtniških in industrijskih porabnikov olj, masti in iz njih narejenega blaga, ki so izven zveze (§ 11).

Zvezni zbor se sklicuje, vladni komisarji, udje zveznega vodstva in udje zveznega odbora, ki jih je imenoval trgovski minister, se vabijo pismeno najmanj 8 dni pred dnevom, določenim za zvezni zbor, z navedbo razpravnih predmetov.

Zvezni zbor je sklepčen, ako so povabljeni vsi udje (§ 6), vse zvezno vodstvo in vladni komisarji in ako je navzoča vsaj ena tretjina udov.

Ako sklicani zvezni zbor ni bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje nov zvezni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število došlih udov.

Vsi sklepi se sklepajo z navadno večino glasov.

Predsednik, ostali udje zveznega vodstva, udje zveznega odbora, ki jih je imenoval trgovinski minister, in vladni komisarji ne glasujejo.

Ako so glasovi enako razdeljeni, velja, da je predlog odklonjen.

Zvezni zbor voli svoje zastopnike za zvezni odbor. Zboru je nadalje naloženo, da preskuša in odobri računski sklep. Razen tega mu je treba poročati o gospodarski upravi zveze.

§ 14.

Državno nadzorstvo.

Zveza je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji, ki jih je imenoval trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministri.

Vladni komisarji imajo zlasti pravico udeleževati se razprav in sej zveznih organov, vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati. Vabiti jih je na vse seje zveznega zbora, zveznega odbora in zveznega vodstva.

Vladni komisarji imajo pravico odložiti izvršitev sklepov in odredb zveznih organov za toliko časa, da končno veljavno odloči trgovinski minister.

§ 15.

Državno odobrenje.

Odobrenja trgovinskega ministra potrebujejo sklepi in odredbe zveznega vodstva, ki se tičejo:

- a) izbire in oznamenila vrst blaga, ki jih je dopustiti za razpečavanje;
- b) uravnave prodajnih cen;
- c) daljšega shajanja z zalogami sirovin ter porabljanja nadomestil in pomočkov za konserviranje, kolikor gre za užitna olja in užitna masti;
- d) višine zveznih prispevkov;
- e) sestave računskega sklepa;
- f) porazdeljevanja sirovin, pol- in celofabrikatov, spadajočih v okvir zveze, in sicer tako obratom, pripadajočim zvezi, kakor tudi zvezi ne pripadajočim porabnikom olj, masti in iz njih narejenega blaga;

g) ustanavljanja določenih primerov, ki se postavljajo pod kazni zaradi nereda, in izmere teh kazni, ki v vsakem posameznem primeru ne smejo presegati zneska 20.000 K.

§ 16.

Razsodišče.

Gledé razsodišča veljajo določila §§ 15 in 17 ministrstvenega ukaza z dne 8. aprila 1916. l. (drž. zak. št. 94).

Kazenski zneski dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister, in izterjavajo se na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo.

Spitzmüller s. r.

108.

Ukaz pravosodnega ministra v porazumu z udeleženi ministri z dne 18. aprila 1916. l.,

s katerim se izpreminjata cesarski ukaz z dne 9. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 234) in ministrstveni ukaz z dne 11. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 235) o otujevanju kmetijskih in gozdnih zemljišč.

Na podstavi §§ 16 in 19 cesarskega ukaza z dne 9. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 234) se ukazuje tako:

§ 1.

K § 9 cesarskega ukaza je dostaviti naslednji odstavek:

„(3) Predsednik more s pritrditvijo uda, ki ga je imenovalo politično oblastvo, ne da bi sklical komisije, odločiti, ako že naprej ni dvoma, da ni treba sklepa komisije (§§ 2 in 3), ali ako je očitvidno pripustiti prenos ali dajatev v zakup. (§§ 4 in 5)“

§ 2.

§ 10, odstavek 2, cesarskega ukaza se mora glasiti:

„(2) Odločbo je pospešiti, kolikor se dá. Ako sklene komisija proti predsednikovemu mnenju,

da se ugoti predlogu, more predsednik vložiti zoper sklep pritožbo na deželno komisijo za promet zemljišč. Pritožbo je predložiti deželni komisiji za promet zemljišč v treh dneh po sklepu.“

§ 3.

§ 11, odstavek 1, cesarskega ukaza se mora glasiti:

„(1) Deželna komisija za promet zemljišč naj odloči o pritožbi najkasneje v 14 dneh po njenem dohodu.“

§ 4.

K § 7 ministrstvenega ukaza z dne 11. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 235) je pristaviti naslednja odstavka:

„Občinskemu predstojniku ali namestniku, ki ga je določil (§ 8, odstavek 2, št. 3, cesar-

skega ukaza), gre za udeleževanje na razpravah komisije za promet zemljišč, ako je njegovo stanovanje oddaljeno od sodne hiše več nego 10 km in ako ni moral tudi iz kakega drugega razloga priti na sedež sodišča, dnevsčina v višini 6 K in povračilo stroškov za rabo občil za množice, ki so na razpolaganje (železnica, cestna železnica, parna ladjica, voz dostavnik, poštni voz i. dr.). Pristojbina za kak drug nego najnižji vozni razred se sme prisoditi le tedaj, ako osebe na enaki stopnji družabnega življenja vobče uporabljajo ta višji vozni razred.

Te izdatke je plačevati iz uradne poprečnine okrajnega sodišča.

§ 5.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Hochenburger s. r.